Motion

1976/77:581

av herr Lindkvist m. fl.
om riksdagens lokalfråga

I bilaga 20 till budgetpropositionen 1977 – punkten B 5 – föreslås ett reservationsanslag på 4 500 000 kronor för fortsatt utredning om riksdagens hus m. m.

Den knapphändiga motiveringen i förvaltningsstyrelsens hemställan torde återfalla på de beslut som riksdagen såväl 1975 som 1976 har fattat i ärendet. Det fortsatta utredningsarbetet är helt inriktat på en återflyttning till Helgeandsholmen. Några likvärdigt utredda alternativ kommer inte att presenteras inför riksdagen. Som framgår av bilaga 20 ämnar riksdagens förvaltningsstyrelse redovisa det fortsatta program- och projekteringsarbetet med sikte på ett riksdagsbeslut under 1977. Även med beaktande av att motionsrätt kommer att föreligga i anslutning till förvaltningsstyrelsens kommande förslag i ärendet, framstår utredandet om återflyttning till Helgeandsholmen, utan andra alternativ, som alltmera olustigt. Vid de båda tillfällen under föregående valperiod då ställning togs till förslag om riksdagens framtida lokalbehov, fanns en stark minoritet mot en återflyttning. När detta beslut fattades den 28 maj 1975 blev röstsiffrorna 167 för Helgeandsholmen, medan 149 ledamöter röstade emot. Den 20 maj 1976 beslöt riksdagen bifalla förvaltningsstyrelsens hemställan om 6 miljoner kronor för fortsatt utredning kring alternativet H, dvs. Helgeandsholmen. 210 ledamöter röstade för förslaget – 90 ledamöter röstade emot medan 11 ledamöter avstod. Valet i september 1976 innebar en stor förnyelse av uppsättningen riksdagsledamöter, och dessa kommer – för såvitt inte alternativa förslag utredes – att endast få sig förelagt ett förslag i en sådan viktig fråga som riksdagens framtida lokalbehov ändå får anses innebära.

De krav på en allsidigare utredning av riksdagens lokalfråga som konstitutionsutskottet framförde inför riksdagsbehandlingen i maj 1975 har fortfarande aktualitet. I betänkandet KU 1975:13 ansåg utskottet att frågan om riksdagens permanenta lokaler borde ses i ett längre tidsperspektiv än fram till år 1985. Det framfördes i sammanhanget en rad välgrundade skäl för att ytterligare bereda ärendet, så att alternativen H – Helgeandsholmen – och S – Sergels torg – kunde bedömas i ett tidssammanhang och med likvärdiga förutsättningar. Vad utskottet åsyftade var att skapa tillräckliga garantier för att de beslut som riksdagen skulle fatta i lokalfrågan, och som kunde komma att medföra betydande kostnader för samhället, skulle tillförsäkra riksdagen goda funktions- och utvecklingsmöjligheter åtminstone en bit in på nästa sekel. Det viktigaste var att man genom ordentliga utredningar fick klarlagt behovet av lokaliteter för riksdagens arbete liksom kostnadsaspekterna. Den

växling vid makten som inträdde efter 1976 års val till riksdagen har på sitt sätt gett lokalbehovet nya dimensioner.

Det finns en stark saklig grund för att kräva en allsidig utredning. Frågan om det framtida riksdagshuset, dess inplacering i stadsbilden och dess funktionsduglighet är så betydelsefull, att det bör vara en hederssak för Sveriges riksdag att inför ett beslut av sådan räckvidd sträva efter att uppnå största möjliga enighet. Genom det ensidiga inriktandet på utredning av enbart Helgeandsholmen har visserligen värdefull tid gått förlorad. Men riksdagens arbete kan under överskådlig tid fortsätta under nuvarande förhållanden. En planerad återflyttning till Helgeandsholmen kommer att kosta en betydande summa och får inte göras till ett hastverk. Ensidigheten i utredningsförfarandet innehåller samtidigt ett risktagande inför beslutsprocessen, som inte får bedömas som oviktigt. Det förslag om återflyttning till Helgeandsholmen som förvaltningsstyrelsen avser att förelägga riksdagen under senare delen av 1977 innehåller inga garantier för att det kommer att godtas av riksmötet. I ett sådant läge återvänder frågan om riksdagens framtida lokalfråga till utgångsstadiet. De hittillsvarande besluten i riksdagshusfrågan har ingalunda den karaktären att riksdagen har avhänt sig sin handlingsfrihet. Vad som i första hand ter sig angeläget är en utredning om permanentning av riksdagens arbetslokaler vid Sergels torg. Få arbetsplatser i detta land kan erbjuda en sådan trivsam arbetsmiljö som detta hus. De brister som finns bör kunna rättas till. Förhandlingar med Stockholms kommun bör upptas. Det är känt att man från kommunalt håll i Stockholm är intresserad av att med riksdagen diskutera såväl en permanent placering av riksdagshuset vid Sergels torg som olika lösningar av ytterligare lokalbehov i intill riksdagshuset angränsande fastigheter. Ett sådant utredningsförfarande bör självfallet också omfatta årskostnaderna – dvs. kapital-, drifts- och förvaltningskostnader – och ge riksdagsledamöterna en reell möjlighet att bedöma vilket av de båda alternativen som från riksdagsarbetets synpunkt är lämpligast. En samlad bedömning av totalkostnaderna kommer självfallet att väga tungt inför det beslut som riksdagen har att fatta om de framtida lokalfrågorna och arbetsmiljön.

Uppdraget att låta utreda ett kvarstannande av riksdagen vid Sergels torg bör anförtros förvaltningsstyrelsen. I vilka former utredningen lämpligast bör ske, vilken expertis som skall knytas till utredningen, tidsåtgången för utredningens bedrivande m. m. bör det ankomma på förvaltningsstyrelsen att själv avgöra.

Med det anförda får vi motionärer hemställa

1. att riksdagen uppdrar åt förvaltningsstyrelsen
   a. att utreda även frågan om en permanentning av riksdagslokalerna vid Sergels torg i enlighet med vad som i motionen anförts
   b. att samtidigt framlägga alternativa förslag om riksdagens framtida lokalfrågor m. m.

2. att riksdagen beslutar att kostnaderna för utredning om alternativet Sergels torg tillsvidare får bestridas från förslagsanslaget *B 1 Den inre riksdagsförvaltningen: Förvaltningskostnader.*

Stockholm den 25 januari 1977

OSKAR LINDKVIST (s)

KNUT JOHANSSON (s)
i Stockholm

THURE JADESTIG (s)

LILLY BERGANDER (s)

ÅKE GUSTAVSSON (s)
i Nässjö

P.O. HÅKANSSON (s)
i Trelleborg

HANS ALSÉN (s)

GUNNAR OLSSON (s)
i Edane

HÅKAN STRÖMBERG (s)
i Vretstorp

SVEN-GÖSTA SIGNELL (s)